

Provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån för Italien, Grekland och Ungern

Justitiedepartementet

2015-10-13

Dokumentbeteckning

KOM(2015) 451

Förslag till rådets beslut om fastställande av provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån för Italien, Grekland och Ungern

Sammanfattning

Förslaget presenterades av kommissionen den 9 september 2015 som en del av ett större migrationspaket. Det innebär att 120 000 personer i behov av skydd omfördelas från Italien, Grekland och Ungern till övriga medlemsstater, med vissa undantag. Förslaget kan ses som en uppföljning av de tidigare initierade – och sedermera beslutade – åtgärderna att omfördela 40 000 personer i behov av skydd från Italien och Grekland. Syftet med förslaget är att åstadkomma en tillfällig avlastning av Grekland, Italien och Ungern och en jämnare fördelning av asylsökande inom unionen.

Regeringen har välkomnat förslaget och dess grundtanke om solidaritet. Det är viktigt att ta ett samlat europeiskt ansvar för migrationssituationen. EU:s medlemsstater måste agera solidariskt och hjälpa varandra när asylsystemen är under stort tryck.

1.1 Ärendets bakgrund

Den 13 maj 2015 presenterade kommissionen en europeisk migrationsagenda. Till följd av denna enades Europeiska rådet den 25–26 juni 2015 om att en omfördelning av 40 000 personer i behov av skydd skulle ske från Italien och Grekland, baserat på frivilliga åtaganden från medlemsstaterna. Sedan Europaparlamentet hörts beslutade rådet den 14 september 2015 om omfördelning av 40 000 personer från Italien och Grekland till andra medlemsstater.

Som en ytterligare uppföljning av den i maj 2015 presenterade migrationsagendan lade kommissionen den 9 september 2015 fram ett större migrationspaket, i vilket bland annat det nu aktuella förslaget ingår.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionens nu aktuella förslag innebär att 120 000 personer i behov av skydd omfördelas från Italien, Grekland och Ungern till övriga medlemsstater, med vissa undantag. Förslaget syftar till att åstadkomma en tillfällig avlastning av Grekland, Italien och Ungern när det gäller antalet asylsökande och en jämnare fördelning av asylsökande inom unionen.

Till följd av kommissionens förslag, och sedan Europaparlamentet den 17 september 2015 ställt sig positivt, fattade rådet den 22 september 2015 beslut om att 120 000 personer ska omfördelas från företrädesvis Italien och Grekland till resten av EU:s medlemsstater, med undantag för Storbritannien, Irland och Danmark som har fördragsundantag på området för rättliga och inrikes frågor. Irland och Danmark har dock uttalat att de frivilligt avser delta i omfördelningen, liksom Norge och Schweiz.

Till skillnad från vad som gällde enligt kommissionens förslag så ska enligt rådets beslut någon omfördelning inte ske från Ungern. Enligt rådsbeslutet ska omfördelning ske med 15 600 personer från Italien och 50 400 personer från Grekland. De resterande 54 000 platserna – som ursprungligen var avsedda för omfördelning från Ungern – ska kunna användas för omfördelning från Italien och Grekland, alternativt från någon annan medlemsstat i stort behov. För Sveriges del innebär beslutet att 567 personer ska tas emot från Italien och 1 830 personer från Grekland. Beträffande den grupp personer som ursprungligen skulle tas emot från Ungern är Sveriges andel 1 961 personer.

Enligt rådsbeslutet åläggs Italien och Grekland att upprätta en operativ plan för hur de ska minska bristerna i sina asylsystem och göra dem mer robusta för att klara ett högt migrationstryck. De åläggs även att till kommissionen och rådet regelbundet återrapporera om de vidtagna åtgärderna.

Kommissionen kan, under vissa omständigheter, upphäva tillämpningen av det aktuella beslutet. Medlemsstaterna i fråga har dock redan upprättat de erforderliga operativa planerna i anslutning till det tidigare beslutet om omfördelning.

En medlemsstat kan i undantagsfall undantas från deltagande i omfördelningen genom att meddela kommissionen att man inte kan delta på grund av exceptionella omständigheter. Om kommissionen och rådet godtar det kan medlemsstaten få uppskov från att delta i upp till tolv månader och med upp till 30 procent av den tilldelade kvoten.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

De närmare rättsliga konsekvenserna och överensstämmelsen med det gällande regelverket analyseras för närvarande inom Regeringskansliet.

1.4 Budgetära konsekvenser

Införande av förslaget om en tillfällig mekanism för omfördelning av asylsökande kan komma att medföra vissa ökade kostnader för statsbudgeten. Migrationsverket publicerar nästa prognos den 22 oktober, vilken i sedvanlig ordning kommer att utgöra underlag för regeringens fortsatta bedömningar av anslagsbehov. Vid behov kan regeringen återkomma till riksdagen.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige har välkomnat kommissionens förslag till rådsbeslut och dess grundtanke om solidaritet. Det är viktigt att ta ett samlat europeiskt ansvar för migrationssituationen. EU:s medlemsstater måste agera solidariskt och hjälpa varandra när asylsystemen är under stort tryck.

Den gemensamma migrationspolitiken bör utvecklas på ett sätt som innebär en jämnare fördelning av asylsökande inom EU, genom att alla länder tar sitt ansvar och därmed ger fler flyktingar skydd.

Korrekt genomförande av det gemensamma asylsystemet är en mycket viktig form av solidaritet. Tillfällig omfördelning kan vara en annan viktig solidaritetsform.

Det har varit en övergripande svensk prioritering att ett beslut om en tvingande tillfällig omfördelningsmekanism omfattande 120 000 personer i

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Vid antagandet av rådsbeslutet den 22 september 2015 röstade en majoritet av medlemsstaterna för det då framlagda förslaget, men fyra medlemsstater valde att rösta emot: Ungern, Tjeckien, Slovakien och Rumänien. Finland lade ner sin röst. Det främsta skälet till motstånd gick att hänföra till beslutets tvingande fördelning av asylsökande, till skillnad från det tidigare rådsbeslutet på samma område (av 40 000 personer) som baserades på frivilliga åtaganden.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Se ovan, avsnitt 1.2.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 78.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Rådet beslutar genom kvalificerad majoritet efter att ha hört Europaparlamentet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

En nödsituation har uppstått genom den plötsliga tillströmningen av tredjelandsmedborgare till Italien, Grekland och Ungern som utsätter deras asylsystem och resurser för avsevärda påfrestningar. Konsekvensen kan bli att andra medlemsstater påverkas till följd av sekundära förflyttningar av dessa personer från Italien, Grekland och Ungern. Det står klart att enskilda medlemsstaters åtgärder inte räcker till som svar på de gemensamma utmaningar som alla medlemsstater står inför på detta område. Därför är åtgärder på unionsnivå av helt avgörande betydelse.

De olika finansiella och operativa åtgärder som kommissionen och EU:s asylmyndighet (EASO) hittills vidtagit för att bistå asylsystemen i de berörda medlemsstaterna har inte varit tillräckliga för att hantera den där rådande krissituationen. Med tanke på ärendets brådskande karaktär och situationens

allvar på grund av den ovan beskrivna tillströmningen, går ytterligare åtgärder från EU i det avseendet inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet att lösa situationen.

2015/16:FPM4

Mot denna bakgrund är subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna uppfyllda.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Då rådsbeslutet redan antagits kvarstår det praktiska genomförandet som kommer att pågå under två år.